

सन्दर्भ सामग्री

- अजेण्डा । २०६३ । प्रधानमन्त्री-प्रधानसेनापति वार्तालाप । जेठ १०, पृ. १ ।
अज्ञात 'पीडित' । २०६० । पाठक पत्र । *जनआस्था*, साउन १४, पृ. ४ ।
अधिकारी, शरद । २०६२ । विकल्पको खोजी । *समय*, भदौ ९, पृ. ३३-३५ ।
अधिकारी, सरोजराज । २०६६ । भारतले दुई अर्बको सैन्य सहयोग दिने । *कान्तिपुर*,
पुस ६, पृ. १, २ ।
आचार्य, नरहरि । २०६६ । नेपाली सेना । *नेपाली सुरक्षा क्षेत्र : एक संग्रह* । विष्णु
सापकोटा (सं.), पृ. १४९-१६७ । काठमाडौं : राष्ट्रिय शान्ति अभियान ।
आचार्य, बाबुराम । २०६१ । श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहको संक्षिप्त
जीवनी । काठमाडौं : श्री ५ महाराजाधिराजका संवाद सचिवालय, राजदरबार ।
आचार्य, बाबुराम र योगी नरहरिनाथ (सं.) । २०६१ । *बडामहाराजाधिराज श्री ५*
पृथ्वीनारायण शाहको दिव्य-उपदेश । पृ. ३८ । काठमाडौं : श्रीकृष्ण आचार्य ।
आचार्य, सन्तोष । २०६६ । दुई दिन नेतृत्वविहीन । *नेपाल*, भदौ ७, पृ. ३०-३२ ।
आनन्द, जयप्रकाश । २०६१ । *अख्तियारको थुना : मेरो सम्झना* । काठमाडौं : मधेसी
मानवअधिकार संरक्षण केन्द्र ।
ओगुरा, कियोको । २०६३ । बेनी आक्रमणको वास्तविकता र माओवादीको छवि ।
रूपान्तरण : समाज अध्ययन ४ : २३-८४ ।
कान्तिपुर । २०५८क । भारतबाट इन्सास आउने । साउन १५, पृ. १ ।

- कान्तिपुर । २०५८ख । राजा ज्ञानेन्द्र सैनिक मुख्यालयमा । पुस ७, पृ. १ ।
- कान्तिपुर । २०६२ । हतियारले काम गरेन : सेना । साउन २९, पृ. १, ३ ।
- कान्तिपुर । २०६६क । अवकाश दिन स्पष्टीकरण । वैशाख ८, पृ. ३ ।
- कान्तिपुर । २०६६ख । 'कू' निराधार : सेना । वैशाख १४, पृ. १ ।
- कान्तिपुर । २०६६ग । 'सेनामा होइन समाजमा पुनःस्थापना' : कोइराला । साउन ५, पृ. ५ ।
- कुमार, ध्रुव । सन् २००८ । सुरक्षा निकायहरूको लोकतान्त्रिक नियन्त्रण । *बदलिंदो परिवेशमा नेपालका सुरक्षा अवधारणाहरू* । राजन भट्टराई र रोजी केभ, सं., पृ. १३५ । काठमाडौं/लण्डन : नेपाल नीति अध्ययन प्रतिष्ठान र सेफर वर्ल्ड ।
- कोइराला, तीर्थ । २०६० । 'मेरो निजी सम्पत्ति केही छैन' राजा ज्ञानेन्द्रसँगको अन्तर्वार्ता । *नेपाल*, भदौ १-१५, पृ. २० ।
- कोइराला, बीपी । सन् २००५ । *चुनौतीको घेरामा राजतन्त्र* । काठमाडौं : नेपाली काँग्रेस, क्षेत्र नम्बर ३ ।
- खत्री, टेकबहादुर । २०४१ । *शाही नेपाली सेनाको इतिहास* । काठमाडौं : शारदाकुमारी ।
- खम्बु, गोपाल । मिति उल्लेख नभएको । पूर्वमा किराँतवादी आन्दोलन । स्थान उल्लेख नभएको : अखिल किराँत युवा संघ, केन्द्रीय संगठन कमिटी ।
- गिरी, प्रदीप, सं. । २०६६ । *विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला : राजनीतिक अभिलेख* । काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
- घले, खिम । २०६२ । इन्सास कमसल छैन । *कान्तिपुर*, साउन ३०, पृ. १, १० ।
- घले, खिम । २०६५ । रक्षाद्वारा सैन्य भर्ना रोक्न निर्देशन । *कान्तिपुर*, पुस ११, पृ. १ ।
- घले, खिम । २०६६क । सेना नचलाउन राष्ट्रपतिको सुभाव । *कान्तिपुर*, वैशाख ८, पृ. १, २ ।
- घले, खिम । २०६६ख । कडकिए कटवाल । *कान्तिपुर*, भदौ २०, पृ. १, ८ ।
- घले, खिम र गंगा बिसी । २०६५क । सैनिक अधिकारीहरूको म्याद थपिएन । *कान्तिपुर*, चैत ४, पृ. १, ८ ।
- घले, खिम र गंगा बिसी । २०६५ख । सैनिक मामिलामा कूटनीतिक चासो । *कान्तिपुर*, चैत ११, पृ. १, ८ ।
- चलाउने, उदयबहादुर 'दीपक' । २०६६ । *जनयुद्ध र जनमुक्ति सेना : सैद्धान्तिक आधार र कार्यनीति* । काठमाडौं : सहिद सिर्जना संरक्षण अभियान ।
- जनमुक्ति सेना । २०५८ । जनमुक्ति सेना नेपालको प्रथम राष्ट्रिय भेलाद्वारा पारित प्रतिवेदन, अप्रकाशित, भदौ, रोल्पा ।
- ढुंगेल, विनोद । २०६३ । 'अन्तरिम सरकारबाट संविधानसभामै जानुपर्छ', प्रचण्डसँगको अन्तर्वार्ता । *मूल्यांकन* २४(१४०) : २७ ।

- तमलोपा । २०६४ । *घोषणापत्र* । काठमाडौं : तराई-मधेस लोकतान्त्रिक पार्टी (तमलोपा) ।
- थापा 'बादल', रामबहादुर । २०६५ । राजाले दरबार छोड्नुको विकल्प छैन । *मूल्यांकन* २६(१६१) : ११ ।
- दीक्षित, कनकमणि । २०६३ । अजय पी नाथ र सेनाको भविष्य । *हिमाल खबरपत्रिका* १६(९) : २५ ।
- धिताल, मनत्राषि । २०६६ । माओवादी जनयुद्धका पछिल्ला दिनहरू : जनमुक्ति सेनासँग गण्डक यात्रा । *रूपान्तरण : समाज अध्ययन* ५ : ७१-९६ ।
- नागरिक । २०६६ । सैनिक भित्तामा कटवालको बनाइ । साउन ६, पृ. ३ ।
- नेकपा (एमाले) । २०६४ । *संविधानसभा निर्वाचन नेकपा (एमाले) को घोषणापत्र* । काठमाडौं : नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) ।
- नेकपा (माओवादी) । २०६४क । *नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) का ऐतिहासिक दस्तावेजहरू* । काठमाडौं : प्रगतिशील प्रकाशन ।
- नेकपा (माओवादी) । २०६४ख । *संविधानसभा निर्वाचनका लागि नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) को प्रतिबद्धता पत्र* । काठमाडौं : नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) ।
- नेकौं । २०६४ । *संविधानसभा निर्वाचन-२०६४ : नेपाली काँग्रेसको घोषणापत्र* । काठमाडौं : नेपाली काँग्रेस (नेकौं) ।
- नेपाल । २०६५ । 'व्यक्तिगत ढंगबाट प्रवेश गराइनुपर्छ,' पूर्वस्थी बालानन्द शर्मासँग अन्तर्वार्ता । असार २२, पृ. ३४ ।
- नेपाल समाचारपत्र । २०६६ । 'सोच सत्ता कब्जाकै' । फागुन २, पृ. १ ।
- नेपाली, चित्तरञ्जन । २०१३ । *जनरल भीमसेन थापा र तत्कालीन नेपाल* । काठमाडौं : नेपाली सांस्कृतिक संघ ।
- पीडित सैनिक । २०६० । पाठक पत्र । *जनआस्था*, भदौ ३१, पृ. ४ ।
- पुन, नन्दकिशोर 'पासाङ' । २०६४ । दुनै आक्रमण: जिल्ला सदरमुकाममाथि पहिलो आक्रमण । *इतिहासका रक्तिम पाइला: जनयुद्धका महत्त्वपूर्ण फोजी कारबाहीहरू* । पृ. ८५-१०० । काठमाडौं : संवाद प्रकाशन अभियान ।
- पुन, वर्षमान 'अनन्त' । २०६७ । नेपालमा सेना समायोजन । *रातो झिल्लो* २(४-५) : १-२३ ।
- प्रचण्ड । २०६३ । ऐतिहासिक विकासका सन्दर्भमा नेपाली नयाँ जनवादी क्रान्तिको युद्धनीति । *प्रचण्डका छानिएका रचनाहरू* (खण्ड १) । काठमाडौं : जनदिशा प्रकाशन ।
- प्रभाकर । २०६२ । जनताका बीचमा जाऊ र नयाँ तागत लिएर आऊ । *प्रत्याक्रमण बुलेटिन-१* । जनमुक्ति सेना, नेपाल पश्चिम डिभिजनको प्रकाशन ।

- बस्न्यात, प्रेमसिंह । २०५३ । शाही नेपाली सेना र प्रधानसेनापतिहरू । काठमाडौं : लक्ष्मी बस्न्यात र सर्वोच्चमानसिंह बस्न्यात ।
- बानियाँ, बलराम । २०६६ । ६ अर्ब बजेट बढाउन माग । *कान्तिपुर*, चैत २०, पृ. १, २ ।
- भट्ट, दीपकप्रकाश । २०६५ । नेपाली सेनामा जातीय विविधता । *समावेशीकरण : राजनीतिक दल, राज्य र मिडिया* । अनुभव अजित, सं., पृ. ९९-११८ । काठमाडौं : मार्टिन चौतारी ।
- मजफो । २०६४ । *संविधानसभा निर्वाचन के लिए मधेसी जनअधिकार फोरम, नेपाल का घोषणापत्र-२०६४* । वीरगञ्ज : मधेसी जनअधिकार फोरम (मजफो) ।
- महर्जन, राजेन्द्र, सं. । २०६३ । *जनयुद्धका नायक* । काठमाडौं : मूल्यांकन प्रकाशन गृह ।
- लाल, सीके । २०६६ । सैन्य हस्तक्षेपको संशय । *हिमाल खबरपत्रिका* १९(७) : ५६ ।
- वाग्ले, गेजा शर्मा । २०६५ । सामरिक प्रतिस्पर्धाका रणनीतिक प्रस्तावहरू । *कान्तिपुर*, फागुन २८, पृ. ६ ।
- वाग्ले, दिनेश । २०६६ । सामूहिक समायोजन नगर्न सुभावा । *कान्तिपुर*, पुस ५, पृ. १, २ ।
- विजयकुमार । २०५८ । महाशक्तिशाली पाहुना किन आए ? *नेपाल* २(१२) : १४-१७ ।
- विविध । २०६२ । कालिकोटको पिली कारबाही र युद्धको नयाँ अभ्यास । *प्रत्याक्रमण बुलेटिन-१* । जनमुक्ति सेना, नेपाल पश्चिम डिभिजनको प्रकाशन ।
- विष्ट, सोमध्वज । २०२० । *शाही सैनिक इतिहास* । काठमाडौं : नारायणजंग र नरेन्द्रमान ।
- शर्मा, गणेशराज (संकलक) । २०५५ । *विश्वेश्वरप्रसाद कोइरालाको आत्मवृत्तान्त* । काठमाडौं : जगदम्बा प्रकाशन ।
- शर्मा, शिवप्रसाद, तुलसीराम वैद्य र त्रिरत्न मानन्धर । २०४९ । *नेपालको सैनिक इतिहास* । काठमाडौं : शाही नेपाली जंगी अड्डा ।
- शर्मा, सुधीर । २०५८ । बन्दुकको ठेकेदारी । *हिमाल खबरपत्रिका* ११(४) : ३३ ।
- शर्मा, सुधीर । २०६६क । भण्डै दुर्घटना । *कान्तिपुर*, वैशाख १२, पृ. १, ५ ।
- शर्मा, सुधीर । २०६६ख । भारतद्वारा तेस्रो मुलुकका अवाञ्छित गतिविधि रोक्न आग्रह । *कान्तिपुर*, भदौ ५, पृ. १, ८ ।
- शर्मा, सुधीर र प्रशान्त अर्याल । २०६५ । 'सत्तामा ४० वर्ष होइन, बढी टिक्छौं' । *नेपाल* ८(३६) : १३-१५ ।
- शर्मा, हरि । २०६२ । जकार्ता सम्मेलन : सेनालाई सेनाको साथ । *हिमाल खबरपत्रिका* १५(२) : ३०-३२ ।
- श्रेष्ठ, अमन, सन्तनुप्रताप राणा, महेन्द्रप्रकाश सिवाकोटी, रतन भण्डारी र कैलाशकुमार सिवाकोटी । २०६६ । *नेपाल, भारत र चीन सन्धि* (समीक्षात्मक विवेचना) । काठमाडौं : मधुवन प्रकाशन ।

- श्रेष्ठ, हरिबहादुर । २०६६ । *ती आँधीमय दिन* । स्थान उल्लेख नभएको: जनमुक्ति सेना नेपाल, पहिलो डिभिजन ।
- सापकोटा, दीपक । २०६६ । *उथलपुथलका दस वर्ष* । काठमाडौं : क्रान्तिकारी पत्रकार संघ ।
- सापकोटा, रेवती । २०६४ । मिलिसिया अर्थात् बलिका बोका । *माओवादी विद्रोह : सशस्त्र संघर्षको अवधि* । भास्कर गौतम, पूर्ण बस्नेत र चिरन मानन्धर, सं., पृ. ३७४-८१ । काठमाडौं : मार्टिन चौतारी ।
- सापकोटा, रेवती र बालकुमार नेपाल । २०६६ । सेनामा माओवादीका लडाकु समायोजन हुँदैन : रक्षामन्त्री । *अन्नपूर्ण पोष्ट*, जेठ १९, पृ. १ ।
- हमाल, अजय र खिम घले । २०६५ । खेलकुदमा खेलकुद । *कान्तिपुर*, चैत २९, पृ. १, ८ ।
- हुमागाईं, मुकुल । २०६५ । चीनको चासो । *नेपाल* ९(१८) : २६-३० ।

- ACSA. 2009. Seminar Report on Developing Civil Military Relations in the Federal Democratic Republic of Nepal. Shivapuri, Kathmandu, 22-23 September.
- APCSS. 2009. *Civil-Military Relations in Asia Pacific Region*. Hawaii: Asia Pacific Center for Security Studies (APCSS).
- Basnyat, Preme Singh. 2004. *New Paradigm in Global Security: Civil-Military Relations in Nepal*. Kathmandu: Bhrikuti Academic Publications.
- Bhusan, Bharat. 2009. India Blunders in Nepal Again. *Mail Today*, 6 May.
- Bidwai, Praful. 2009. Blundering in Nepal. *Frontline* 26(11): 92-94.
- Bista, Dor Bahadur. 1991. *Fatalism and Development: Nepal's Struggle for Modernization*. Patna: Orient Longman.
- Cleary, Laura R. 2006. Political Direction: The Essence of Democratic Civil and Civilian Control. In *Managing Defense in a Democracy*. Laura R. Cleary and Teri McConville, eds., pp. 32-46. London: Routledge.
- Durkheim, Emile. 1997(1893). *The Division of Labour in Society*. New York: Free Press.
- Finer, Samuel Edward. 1962. *The Man on Horseback: The Role of the Military in Politics*. London: Pall Mall Press.
- Gaige, Frederick H. 1975. *Regionalism and National Unity in Nepal*. New Delhi: Vikas Publishing House.

- Gat, Azar. 2001. *A History of Military Thought: From the Enlightenment to the Cold War*. London: Oxford University Press.
- Hachhethu, Krishna. 1995. Executive and Authority Building in Nepal: A Study on Premiership of Girija Prasad Koirala. In *State, Leadership and Politics in Nepal*. Dhruva Kumar, ed., pp. 68-91. Kathmandu: CNAS.
- Huntington, Samuel P. 1957. *The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- ICG. 2009. *Nepal's Future: In Whose hands?* Asia Report No. 173. Brussels: International Crisis Group (ICG).
- Janowitz, Morris. 1971. *The Professional Soldier: A Social and Political Portrait*. Glencoe, III: Free Press.
- Kemp, Kenneth W. and Charles Hudlin. 1992. Civil Supremacy over the Military: Its Nature and Limits. *Armed Force & Society* 19(1): 7-26.
- Kumar, Dhruva, ed. 1992. *Nepal's India Policy*. Kathmandu: Centre for Nepal and Asian Studies.
- Lider, Julian. 1982. *Military Theory: Concept, Structure, Problem*. Aldershot, Hants: Gower Press.
- Mage, John. 2007. The Nepali Revolution and International Relations. *Economic and Political Weekly* 42(20): 1834-38.
- Manandhar, Sheshnarayan. 2056 v.s. Nationalities among Officer Level Civil Servants: A Report. An unpublished report submitted to NCDN.
- Mehta, Ashok K. 2005. *The Royal Nepal Army: Meeting the Maoist Challenge*. New Delhi: Rupa & Co. in association with Observer Research Foundation.
- Muni, S.D. 1992. *India and Nepal: A Changing Relationship*. New Delhi: Konark Publishing
- Muni, S.D. 2009. The Civil-Military in Nepal. *The Hindu*, 6 May.
- Nath, Ajay P. 2004a. Why Third Party Mediation? *The Kathmandu Post*, 27 April, p. 4.
- Nath, Ajay P. 2004b. Maoists Demands and Ground Realities. *The Kathmandu Post*, 26 October, p. 5.
- Nath, Ajay P. 2004c. Maoist Strategy and Tactics. *The Kathmandu Post* 7, September, p. 5.
- Nath, Ajay P. 2004d. Maoist Must Change for Survival. *The Kathmandu Post*, 29 December, p. 5.

- Nepalese Army. 2008a. State of Inclusiveness in Nepal Army. Available at www.nepalarmy.mil.np/inclusiveness.php. Accessed on 22 September 2008.
- Nepalese Army. 2008b. Women in Nepalese Army. Available at www.nepalarmy.mil.np/wia.php. Accessed on 22 September 2008.
- Pant, Shastra Dutta. 1995. *Comparative Constitutions of Nepal*. Kathmandu: Research Centre for South Asia.
- Rana, Purushottam Shemsher J.B. 1998. *Jung Bahadur Rana: The Story of His Rise and Glory*. New Delhi: Book Faith India.
- Roka, Hari. 2003. Militarisation and Democratic Rule in Nepal. *Himal Southasian* 16(11): 56–61.
- Rose, Leo E. 1971. *Nepal's Strategy for Survival*. Bombay: Oxford University Press.
- Schiff, Rebecca L. 1995. Civil-Military Relations Reconsidered: A Theory of Concordance. *Armed Force & Society* 22(1): 7–24.
- Shah, Rishikesh. 1975. *An Introduction to Nepal*. Kathmandu: Ratna Pustak Bhandar.
- Van Eekelen, Wim K. 2002. *Democratic Control of Armed Forces: The National and International Parliamentary Dimension*. Occasional paper No. 2. Geneva: Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces.

